

ANKARA SANAYİ ODASI

**ROMANYA
ÜLKE NOTU**

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

22 Mart 2023

İÇİNDEKİLER

1-Ülke Künyesi

2- Romanya'nın Dış Ticareti

Tablo 1- Romanya Dış Ticaret Göstergeleri

Tablo 2- Romanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3- Romanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 4- Romanya'nın İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5- Romanya'nın İthalatında Başlıca Ülkeler

3-Türkiye ile Romanya Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 – Türkiye – Romanya Dış Ticareti

Tablo 2 - Türkiye'nin Romanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 - Türkiye'nin Romanya'ya İthalatında Başlıca Ürünler

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Romanya
Cumhurbaşkanı	Klaus Iohannis
Başbakan	Nicolae Ciucă
Başkenti	Bükreş
Konuşulan Diller	Romence. Ayrıca yaygın olarak İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve Almanca
Yüzölçümü	238.391 km ²
Nüfus	19.053.815 (2022 Nüfus Sayımı)
Başlıca Şehirler	Bükreş, Yaş (Iasi), Timisoara, Köstence (Constanta), Cluj-Napoca, Craiova, Galati, Braşov
Para Birimi	Lei
Din	Ortodoks (%87), Protestan (%6,8), Katolik (%5,6), Diğer (%0,6)
GSYİH (Milyon \$)	311.546 (IMF, 2023 Tahmini)
Büyüme Oranı (%)	5,1 (Dünya Bankası, 2021)
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	Başlıca AB (Avrupa Birliği), AG (Avustralya Grubu), BIS (Uluslararası İmar Bankası), BSEC (Karadeniz Ekonomik İşbirliği), CCC (Gümrük İşbirliği Konseyi), CE (Avrupa Konseyi), CEI (Orta Avrupa Girişimi), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), ECE (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu), FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), G-9, G-77, IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), ICAO (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü), ICFTU (Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu), ICRM (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi), IFAD (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu), IFC (Uluslararası Finansman Kurumu), IFRCS (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), IMO (Uluslararası Denizcilik Örgütü), INMARSAT (Uluslararası Denizcilik Uydu Teşkilatı), INTELSAT (Uluslararası Telekomünikasyon ve Uydu Örgütü), Interpol (Uluslararası (Uluslararası Standartlar Örgütü), ITU (Uluslararası Haberleşme Birliği), LAIA (Latin Amerika Entegrasyon Birliği), MONUC (BM Kongo Operasyonu), OAS (Amerika Devletleri Teşkilatı), OPCW (Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), PCA (Daimi Hakemlik Mahkemesi), PFP (Barış için Ortaklık), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler

	<p>Ticaret ve Kalkınma Konferansı), UNESCO (Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü), UNIDO (Endüstriyel Kalkınma Örgütü), UNIKOM (BM Irak-Kuveyt Gözlem Misyonu), UNMEE (BM Etyopya-Eritre Misyonu), UNMIBH (BM Bosna Hersek Misyonu), UNMIK (BM Kosova Geçici Yönetimi), UPU (Dünya Posta Birliği), WCL (Dünya Emek Konfederasyonu), WEU (Batı Avrupa Konseyi), WFTU (Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WMO (Dünya Meteoroloji Örgütü), WTOO (Dünya Turizm Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)</p>
Coğrafi Konum	<p>Asya, Avrupa ve Ortadoğu'nun kavşak noktasında, Tuna Nehri ve Karadeniz yakınlarında yer alan Romanya, coğrafi yerleşim açısından oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Büyük bir ekonomik potansiyeli elinde bulunduran ülke, gelişmiş sanayii ve tarım alanlarının yanı sıra zengin doğal kaynakları açısından da oldukça şanslıdır.</p> <p>19 milyonluk nüfusu ve 238.391 kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın güney doğusunda yer alan Romanya, Bulgaristan (608 km), Macaristan (443 km), Moldova (450 km), Sırbistan (476 km) ve Ukrayna (531 km) ile sınıra sahiptir.</p> <p>Başkenti Bükreş olan ülkenin diğer önemli şehirleri Köstence, Yaş, Timisoara, Cluj-Napoca, Galati, Braşov ve Craiova'dır.</p>
Siyasi ve İdari Yapı	<p>Romenler, diğer Latin ulusları gibi M.S. ilk 1 000 yıl içinde ortaya çıkmış ve Trakyalı ataları olan Hint-Avrupa köklü "Dacia"lılar ile aynı bölgede yaşamışlardır. Bugün Romenler Doğu Roma dünyasının yegane temsilcisidir ve Romence de İspanyolca, İtalyanca ve Fransızcanın yanında başlıca Latin kökenli dillerden birisidir.</p> <p>İlk kez 1859 yılında Wallachia ve Moldavia Prenslüklerinin birleşmesi ile doğan Romen ulus devleti, 400 yıl kadar Osmanlı egemenliğinde kalmış ve 1878 yılında resmi bağımsızlığını ilan ederek üç yıl sonra da bir krallık haline gelmiştir. Ancak söz konusu krallık, Romen nüfusun sadece bir kısmını kapsamış, 3 milyon kişi Macaristan yönetimindeki Transilvanya'da, 2 milyon kişi Rusya kontrolündeki Bessarabia'da ve küçük gruplar da Bulgaristan'a ait bulunan Dobruca bölgesinde kalmışlardır. Krallığın, Romanyalıların tamamını bir yönetim altında toplama hedefi, ancak I. Dünya Savaşı'nın ardından</p>

	<p>1918 yılında Transilvanya, Bessarabia, Bukovina ve güney Dobruca bölgelerinin Romanya ile birleşmesi ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle ülke bir anda iki misli büyümüş, ancak bu yeni bölgelerin ekonomik gelişmesi, ya da tam anlamıyla entegre olması sağlanamamıştır.</p> <p>II. Dünya Savaşı sonrası ülke, diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri gibi Sovyet egemenliği altına girerek komünist rejimi benimsemiştir. 1945 yılında Sovyetler Birliği destekli Romanya Komünist Partisi (RCP) yönetimi ele geçirmiş, 1947 yılı sonunda da Kral Michael tahttan çekilerek ülke Romanya Halk Cumhuriyeti adını almıştır.</p> <p>1950'li yıllarda Moskova ile bağları zayıflasa da Gheorghe Gheorghiu-Dej yönetimindeki RCP, Stalinist ekonomi politikalarının tamamını uygulamıştır. 1965 yılında yönetimi devralan Nikolae Çavuşesku (Ceausescu) devlet konseyi başkanı olmuş, ülkenin adı Romanya Sosyalist Cumhuriyeti olarak değişmiştir. Gizli polis teşkilatının da desteğiyle Çavuşesku olağanüstü bir kişisel güç kazanmış, özellikle 1980'li yılların sonlarına doğru ülke yönetiminin bütün kilit noktalarına Çavuşesku'nun aile üyeleri ve arkadaşları yerleştirilmiştir.</p> <p>Doğu Avrupa ülkelerinde komünist rejimlerin sarsıldığı 1989 yılı sonlarında, ülkenin Timoşoara kentinde rejime karşı ilk tepkiler başlamış, bastırılan gösterilerin Bükreş'e sığması ile birlikte olaylar hızla gelişmiş, 25 Aralık 1989'da Nikolae Çavuşesku ile eşi idam edilmiştir.</p> <p>Tüm ülkeye yayılan ayaklanmalar sonucu, Ulusal Kurtuluş Cephesi (National Salvation Front) sosyalist rejime son vermiş, 1990 yılında da serbest seçimler yapılarak ülkede çok partili demokratik sisteme geçilmiştir. Romanya, halen çok partili parlamenter sistem ve Senato ile Millet Meclisinden oluşan iki meclis ile yönetilen demokratik bir Cumhuriyettir.</p>
Nüfus ve İstihdam	<p>1990 yılından beri gerek dışarıya göç gerekse artan ölüm ve azalan doğum oranları nedeniyle, Romanya'nın nüfusu sürekli azalma kaydetmiştir. 1990 yılında 23,21 milyon kişi olan ülke nüfusu, 2022 yılında 19 milyon kişiye kadar düşmüştür.</p> <p>Ülkenin nüfus azalışında doğal sebeplerin yanı sıra göç de önemli bir faktörü oluşturmaktadır. Nüfusun</p>

	<p>azalmış olmasına, yurtdışına çalışmaya gidenlerin önemli ölçüde sebep olduğu tahmin edilmektedir.</p> <p>Diğer taraftan Uluslararası Göç Örgütü, yurtdışında çalışmakta olan Romen sayısını 2 milyon kişi olarak belirtmektedir ki bu rakam da yetişkin nüfusun yaklaşık %10'luk kısmına karşılık gelmektedir. 1990'lı yıllarda başlayan dış göçün başlangıçtaki hedef ülkeleri Yugoslavya ve Polonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri iken bugün Almanya, İtalya, İspanya gibi Batı Avrupa ülkeleri ve İsrail en fazla tercih edilen yabancı ülkeler haline gelmiştir.</p> <p>Ülkenin nüfusunun %89,5'i Romenlerden oluşmaktadır. Ülkede resmi olarak Macarlar (%6,6), Çingene (%2,5) ve Almanlar (%0,5) da dâhil olmak üzere 13 azınlık grubu mevcuttur.</p> <p>Romanya halkının yaklaşık %96'sı okur-yazardır. Nüfusun ortalama yaşı 39,7 olan Romanya, Batı Avrupa ülkelerine göre daha genç bir nüfusa sahiptir. Bununla beraber, azalan doğum oranı, bu durumun değişeceğine ve gelecek 10 yılın sonuna doğru, ülkedeki yaşlı nüfusun çalışma yaşındaki nüfusa bağımlılık oranının yükseleceğine işaret etmektedir. Ülkede 14 yaş altı nüfusta azalma gözlenirken, 65 yaş üstü nüfus ise artmaktadır. Bu durumun, emeklilik, sosyal sigorta ve sağlık sistemi üzerinde bir baskı oluşturması beklenmektedir.</p> <p>Komünist sistemin yıkılmasının ardından, ülkenin işgücü yapısı ve büyüklüğü de önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Özellikle 1990'lı yıllarda kayıt dışı ekonominin büyümesi ile işgücü ile ilgili güncel ve doğru bilgi temin etmek ve bu bilgileri yorumlamak zorlaşmıştır.</p> <p>İşsizler, emekliler, kırsal kesimde çalışan ücretliler, düşük ücretli işlerde çalışıp büyük kentlerde yaşayan büyük aileler ile Moldova sınırındaki bölgelerde ve daha az gelişmiş olan kuzeydoğu bölgelerinde yaşayan kesimler, ülkede yoksulluktan en fazla zarar gören nüfusu oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde diğer AB ülkelerine yönelik göçün tahmin edilememesi işgücü ile ilgili olarak belirsizlik yaratmaktadır.</p>
Genel Ekonomik Durum	<p>Avrupa'nın güney doğusunda yer alan ve Polonya'nın ardından Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı durumunda olan Romanya, sanayileşme sürecine girilmesiyle birlikte güçlü bir</p>

kırsal göç gerçekleşmiştir.

II. Dünya Savaşı'ndan ağır yaralarla çıkan Romanya, ekonomisini kalkındırmak için büyük bir mücadele dönemine girmiştir. Aralık 1989 Devrimi'nden sonra serbest piyasa sistemine adapte olmaya başlayan Romanya, iktisadi gelişme amacıyla dış ticarete önem vermiştir. Ayrıca, yine bu amaçla pek çok reformlar yapılmıştır.

Kısa sürede hisselerinin çoğu devlet kontrolü altında bulunan bütün kuruluşların hızlı ve şeffaf bir biçimde özelleştirilmesi ve vatandaşların hayat standardının yükseltilmesi yönünde politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu reformlar özellikle, IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası oluşumlar tarafından desteklenmiştir. Bu önemli gelişmelerle beraber 1 Ocak 2007 itibarıyla ülkenin Avrupa Birliği tam üyesi olması, Romanya'yı Avrupa'nın cazip ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Ülke ekonomisinin karşı karşıya olduğu çeşitli problemler bulunmaktadır. Ülkede kayıt dışı ekonomimin büyük olması, vergi sistemine düşük oranda katkı sağlayabilen kırsal nüfusun yüksek olması, vergilerin düzenli olarak toplanamaması gibi sorunlardan dolayı vergi gelirleri yeterli düzeye ulaşmamaktadır. Bu nedenle eğitim, sağlık, refah, altyapı ve güvenlik harcamaları yeterli düzeyde gerçekleştirilememektedir. Romanya Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşük kişi başı gelire, çevre standartları açısından en düşük seviyeye, en yüksek ödenmiş vergi borçlarına ve en düşük eğitim harcamasına sahiptir. Ülkenin Euro Bölgesi ile kurmuş olduğu sıkı ticari ve mali bağlar, ekonomisini bu bölgedeki gelişmelere karşı riskli hale getirmektedir.

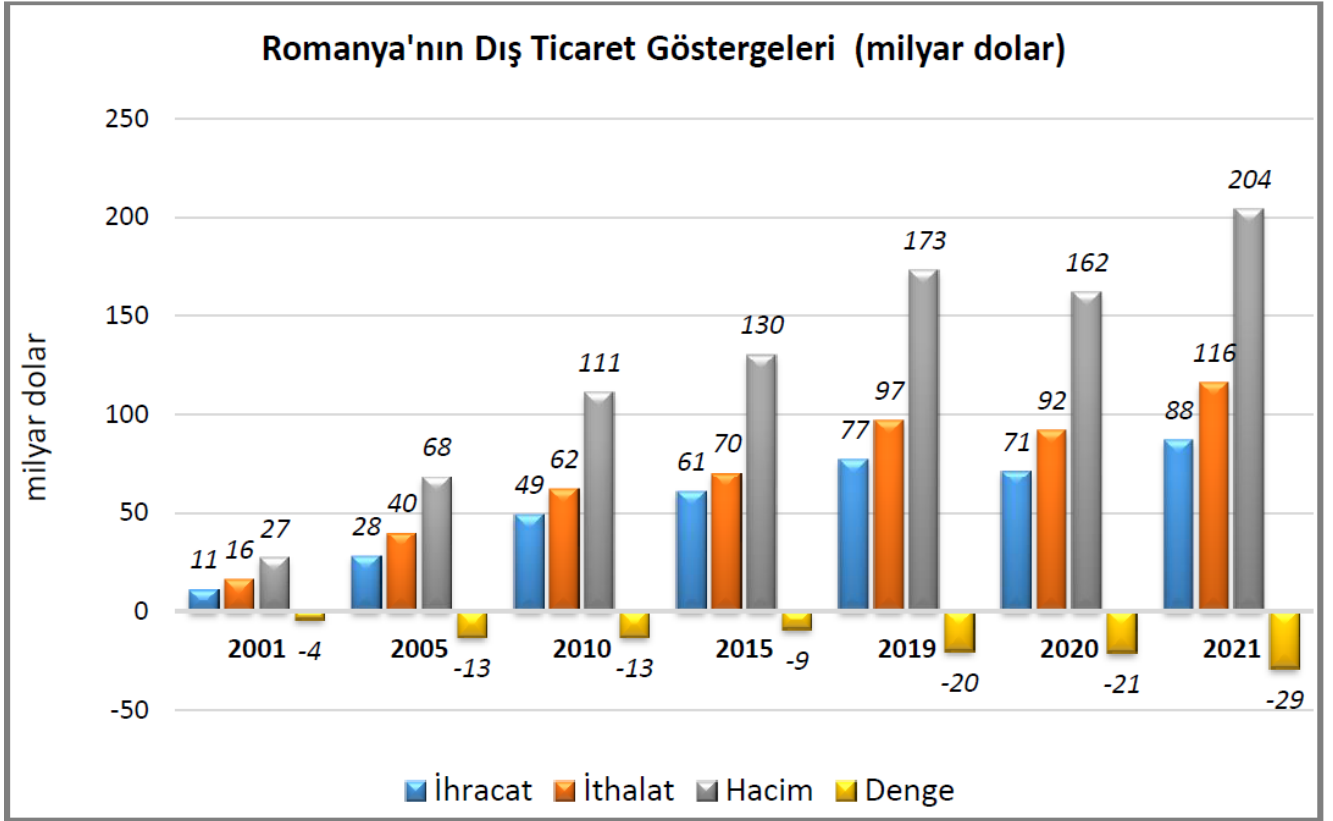
Romanya'nın AB fonlarından faydalanma miktarının önümüzdeki dönemde diğer yıllara göre daha fazla olması beklenmektedir. Bu durumun da ülke ekonomisinde olumlu bir etki yaratacağı tahmin edilmektedir. 2014-20 yılları için Romanya'nın kullandığı fon miktarı 22 milyar € düzeyindedir. Ayrıca tarım sektörü için fon miktarı ise 17,5 milyar €'dur.

IMF verilerine göre Romanya'nın GSYİH'nın 2023 yılında 311,5 milyar dolar olması beklenmektedir.

	<p>2023 yılında sabit fiyatlara göre %3,1 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2024 yılında %3,8 oranında artacağı tahmin edilmektedir.</p> <p>2022 yılında %13,3 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2023 yılında %11 olacağı tahmin edilmektedir.</p> <p>Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2023 yılında %5,5 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 57. sırayı alacağı tahmin edilmektedir.</p>
--	---

2- Romanya'nın Dış Ticareti

Tablo 1- Romanya Dış Ticaret Göstergeleri

Kaynak: Trademap, Romanya Verileri

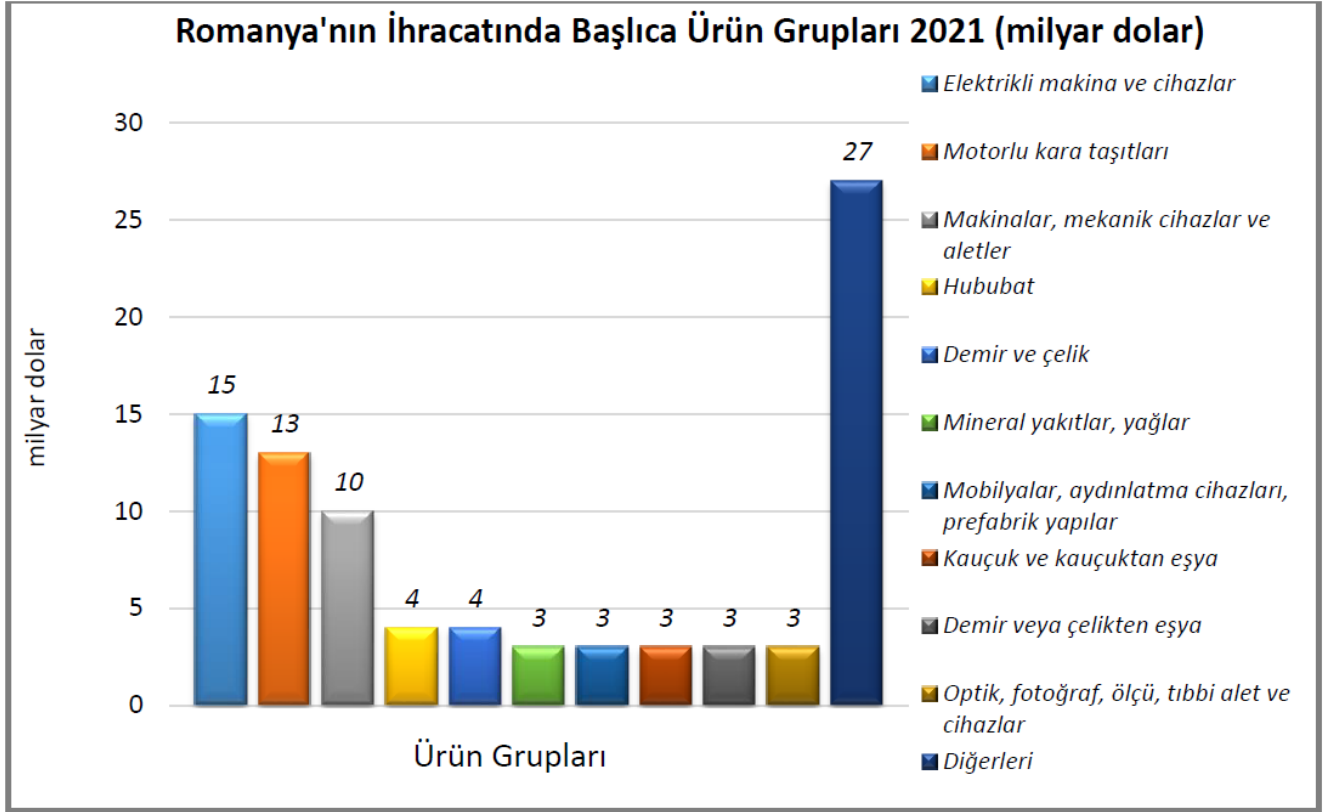
2021 yılında 88 milyar dolarlık ihracatla dünyada %0,4 pay ile 40. sırada olan ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler; Almanya, İtalya, Fransa, Macaristan ve Polonya'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %3,5 pay ile 8. sıradadır.

Ülkenin 2021 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; otomobiller, izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar; elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları ve mısırdır.

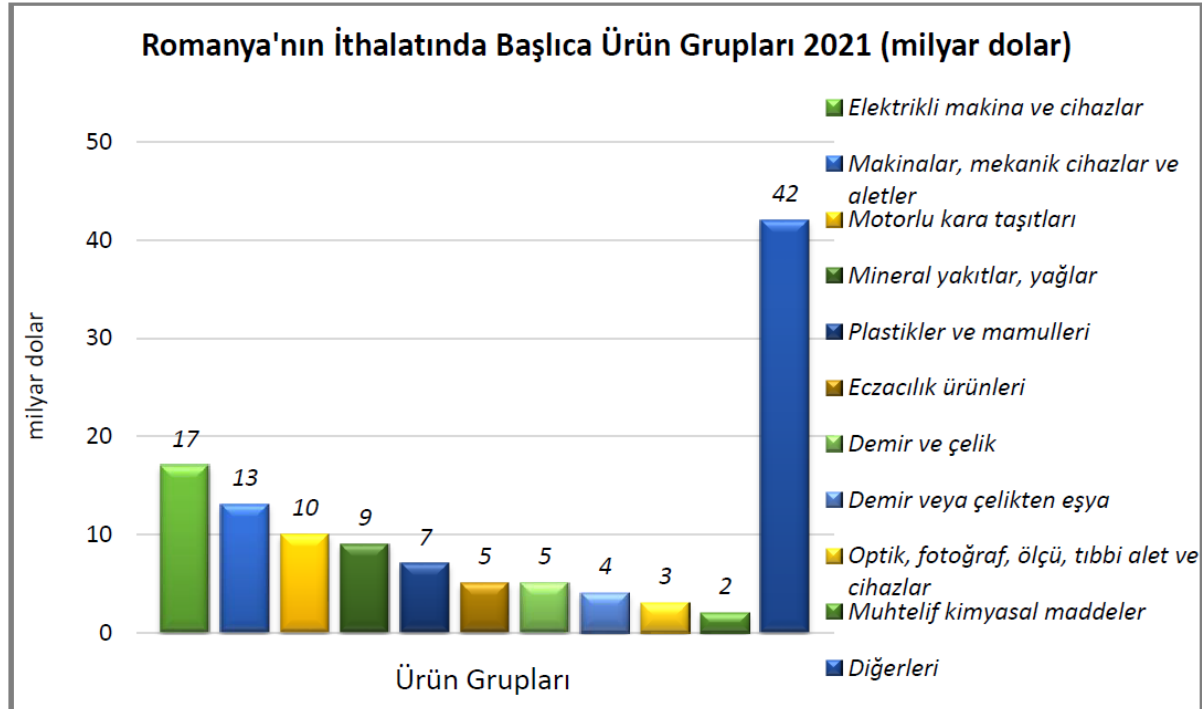
2021 yılında 116 milyar dolarlık ithalatla dünyada %0,5 pay ile 37. sırada olan ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler; Almanya, İtalya, Macaristan, Çin ve Polonya'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye 2022 yılında %4,9 pay ile 6. sıradadır.

2021 yılında ithal ettiği başlıca ürünler; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar); otomobiller ve petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlardır.

Tablo 2- Romanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler

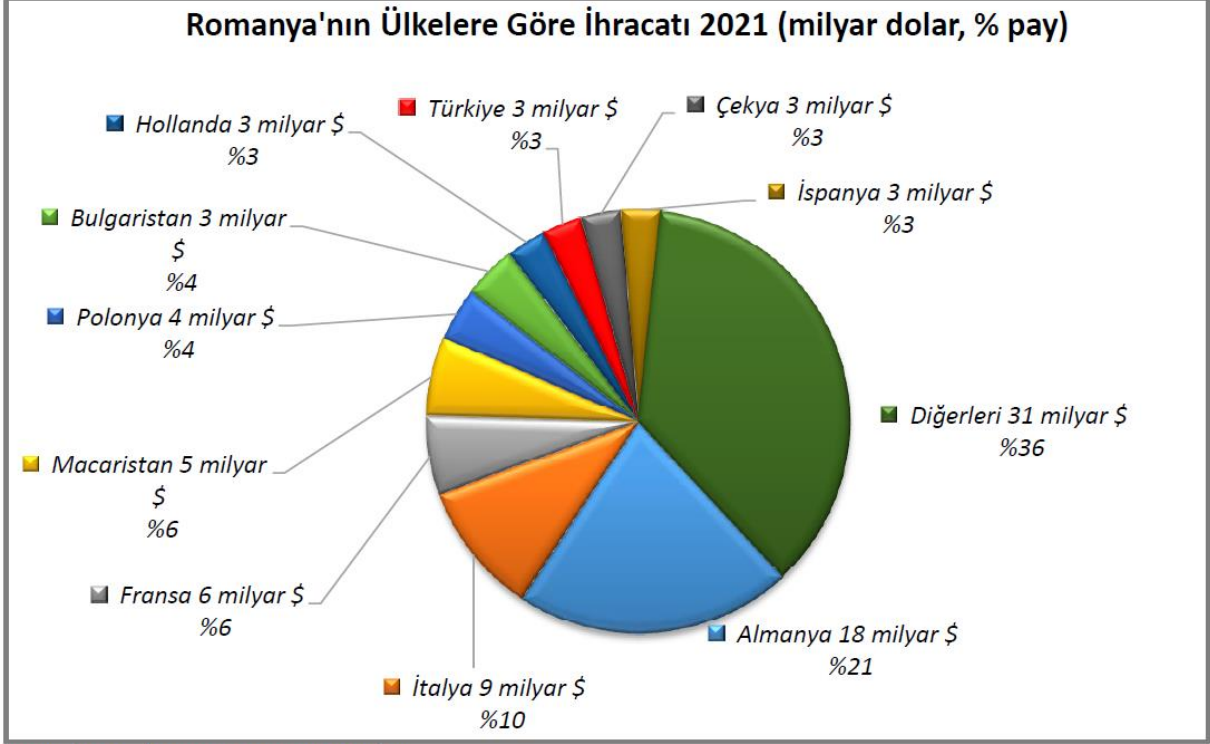

Tablo 3- Romanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Romanya Verileri

Tablo 4- Romanya'nın İhracatında Başlıca Ülkeler

Kaynak: Trademap, Romanya Verileri

Tablo 5- Romanya'nın İthalatında Başlıca Ülkeler

Kaynak: Trademap, Romanya Verileri

3-Türkiye ile Romanya Arasındaki Ticari İlişkiler

Türkiye, Romanya'nın önemli ticaret ortakları arasında yer almakta olup; 2022 yılında Romanya ülkemizin ihracatında 11 inci sırada yer almıştır.

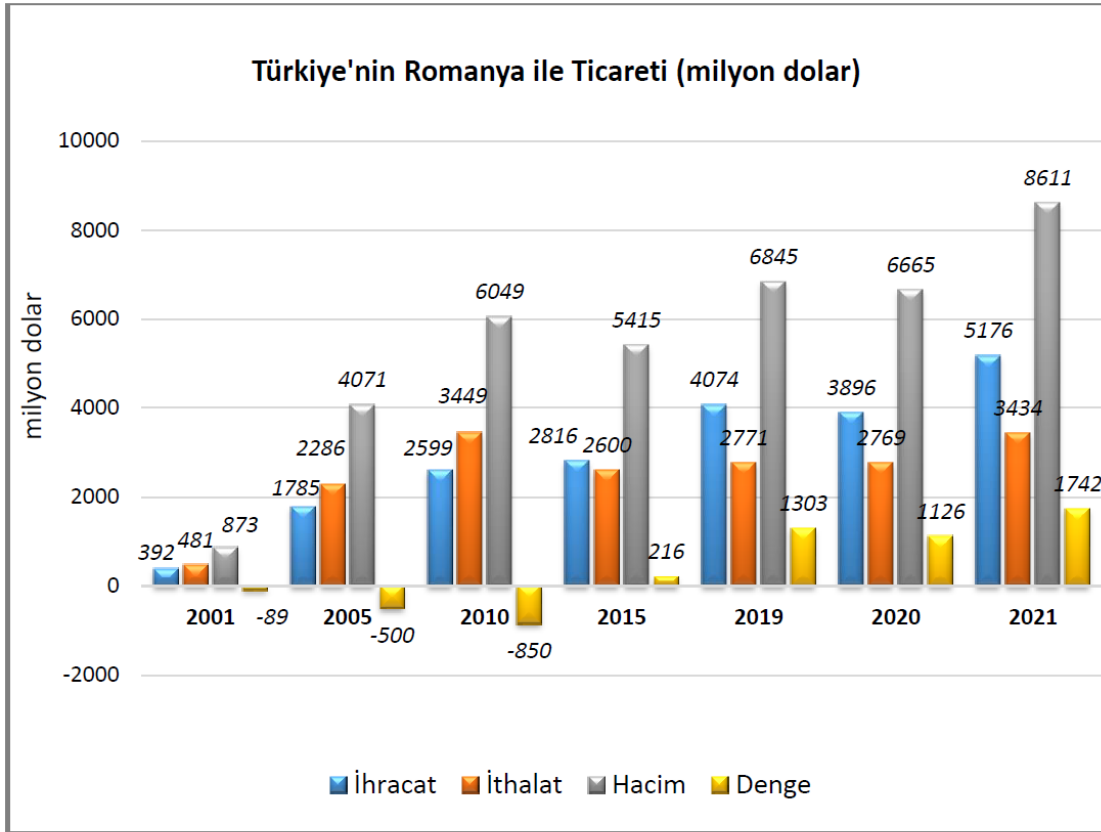
İki ülke arasındaki ticari ilişkilerin sürdürülebilir bir nitelik taşımakta ve ülkemiz firmalarının Romanya'nın ithalatında önemli tedarikçi konumundadır.

2022 yılında ülkeye ihracatımız 6,9 milyar dolardır. 2022 yılında ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %2,7'dir.

2022 yılında ülkeden ithalatımız 3,3 milyar dolardır. 2022 yılında ülkenin toplam ithalatımızdaki payı %0,8 olup 24. sıradadır.

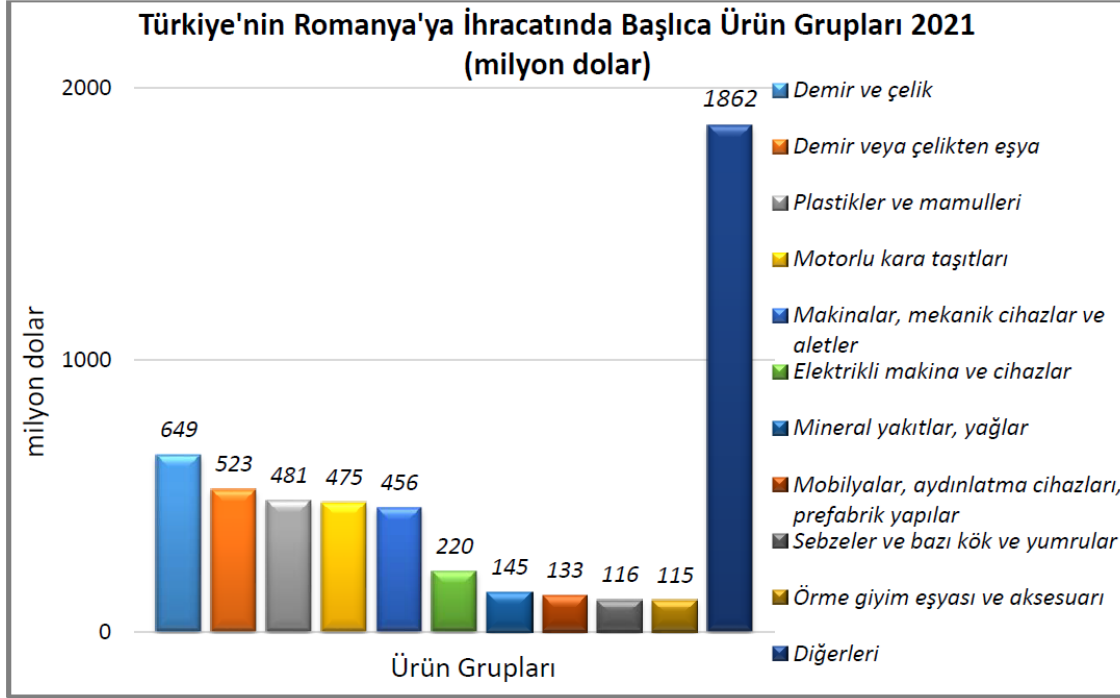
2022 yılında Romanya ile ticarete Türkiye'nin 3,6 milyar dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

Tablo 1 – Türkiye – Romanya Dış Ticareti

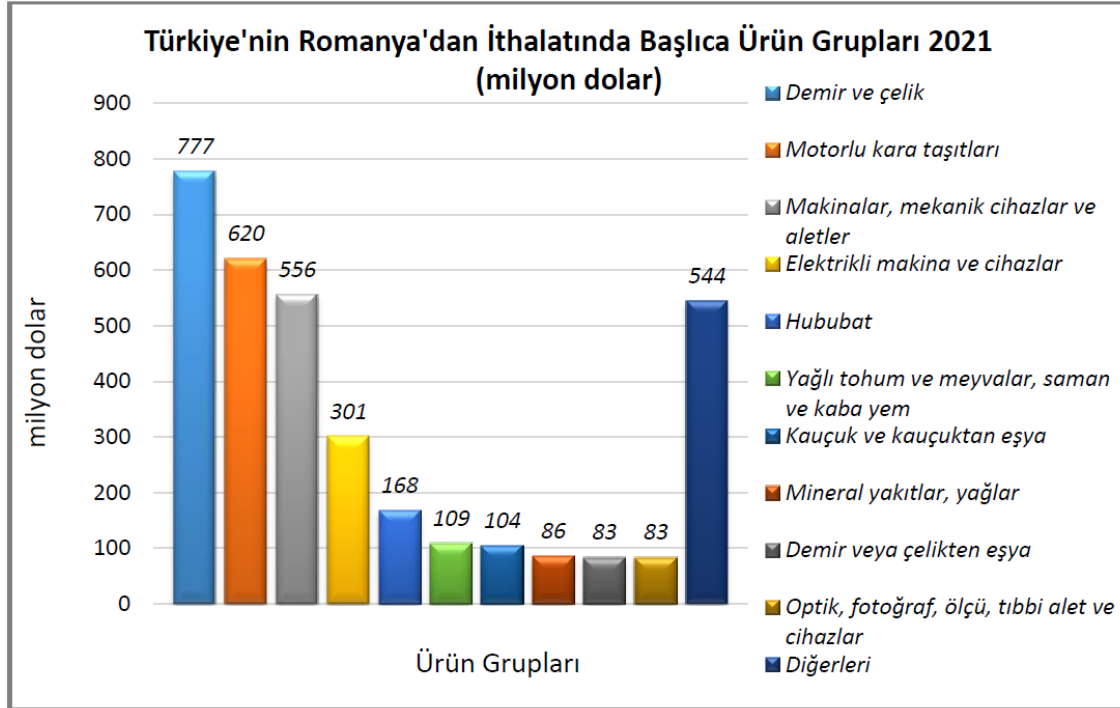
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Tablo 2 - Türkiye'nin Romanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Tablo 3 - Türkiye'nin Romanya'ya İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

2021 yılında Romanya’da gerçekleşen doğrudan yabancı yatırım miktarı 10 milyar dolar olmuştur. Ülkenin 2021 yılında toplam yabancı sermaye stoğu 121 milyar dolara ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	3 602	10 457	7 800	8 580	9 438	10 382	11 420
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	1,44	3,68	2,80	2,80	2,70	2,70	2,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	123 434	121 328	129 128	137 708	147 146	157 528	168 948
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-198,70	- 1 780	- 1 000	- 1 500	- 1 700	- 2 000	- 2 000
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	14 934	15 297	16 297	17 797	19 497	21 497	23 497

Kaynak: EIU

*: Tahmin